

УДК 331.5:004.9

Цифрові компетенції покоління Z перед викликами ринку праці майбутнього

Курицький Вадим Сергійович, студент, ХНЕУ ім. С. Кузнеця (м. Харків, Україна), e-mail: vadym.kurytskyi@hneu.edu.ua

Цифровізація визначає стратегічні тенденції сучасного соціально-економічного розвитку й суттєво трансформує ринок праці, структуру зайнятості та вимоги до кваліфікації працівників. Поява штучного інтелекту, автоматизації, роботизації, великих даних і хмарних технологій змінює модель створення доданої вартості у всіх секторах економіки [2]. У таких умовах на ринок праці входить покоління Z молоді люди, народжені після 1995 року, для яких цифрове середовище є природним.

Покоління Z характеризується високою здатністю до адаптації й освоєння цифрових інструментів. Однак, попри постійний доступ до технологій, лише близько 40% молоді володіють компетенціями рівня, необхідного для професійної діяльності в умовах Індустрії 4.0 [1].

Це формує розрив між формальною цифровою активністю (соцмережі, комунікація) та реальними цифровими навичками (аналіз даних, кібербезпека, створення цифрового контенту).

Європейська рамка цифрових компетентностей DigComp 2.2 визначає п'ять ключових груп умінь:

інформаційна та медіаграмотність;..

комунікація й цифрова взаємодія;..

створення цифрового контенту;..

безпека та захист даних;..

вирішення проблем і адаптивність [1].

Ці навички стають базовою умовою конкурентоспроможності молоді на ринку праці.

Міжнародні прогнози вказують, що до 2030 року більше 44% робочих функцій можуть бути автоматизовані [3]. Це водночас створює

і ризику, і можливості: окремі професії зникатимуть, але зросте попит на фахівців у сфері штучного інтелекту, кібербезпеки, Data Science, цифрового маркетингу та UX-дизайну [4]. Крім того, стрімко розвивається платформена економіка, фриланс і змішані (гібридні) моделі зайнятості.

В Україні цифрова трансформація прискорила під впливом війни, релокації бізнесу, переходу державних сервісів онлайн (зокрема «Дія»). Це збільшує потребу підприємств у фахівцях, здатних забезпечувати кіберзахист, віддалену роботу й цифрову комунікацію між командами. Молодь є ключовим ресурсом для відновлення та розвитку економіки, а формування цифрової компетентності — необхідною умовою її ефективного залучення.

Освіта відіграє центральну роль у розвитку цифрових навичок. Важливими є впровадження практикоорієнтованих методів навчання, дуальних форматів, співпраці університетів із роботодавцями, стартап-інкубаторами та ІТ-компаніями. Інноваційні EdTech-інструменти, такі як симулятори, VR/AR-технології, штучний інтелект, підвищують мотивацію студентів і ефективність навчання [5].

Водночас роботодавці вимагають від покоління Z поєднання цифрових і «м'яких» навичок: критичного мислення, креативності, роботи в команді, стресостійкості [7]. Саме цей баланс дозволяє підприємствам впроваджувати технологічні інновації та підтримувати конкурентоспроможність.

Цифрова трансформація бізнесу неможлива без відповідної кадрової політики. Підприємства мають активно інвестувати в розвиток цифрових компетенцій персоналу через:

- системи корпоративного навчання (LMS-платформи, мікро-лернінг);

- програми наставництва й адаптації покоління Z;..

- розвиток культури цифрової безпеки;..

- залучення молодих спеціалістів до інноваційних проєктів;..

- гнучкі формати зайнятості (віддалена робота, гібридні команди).

Окрему загрозу становить цифрова нерівність – не всі молоді люди мають рівний доступ до якісної техніки, широкосмугового інтернету та сучасної освіти. Додатковим ризиком є недостатній рівень цифрової етики, проблеми з недовірою до джерел інформації, онлайн-маніпуляціями та порушенням приватності. Тому формування цифрової культури стає не менш важливим, ніж технічні знання.

Висновки. Цифрові компетенції покоління Z є ключовою умовою трансформації економіки України й зростання продуктивності підприємств. Молоді фахівці, володіючи навичками роботи з даними, сучасними цифровими платформами та інструментами комунікації, сприяють підвищенню ефективності бізнес-процесів і впровадженню інновацій.

Підприємствам доцільно формувати культуру безперервного навчання, цифрової етики та адаптивності персоналу. Розвиток партнерств освітніх установ і роботодавців забезпечить якісну підготовку студентів і сприятиме відновленню конкурентоспроможності України на глобальному ринку праці.

Література

1. European Commission. The Digital Competence Framework for Citizens (DigComp 2.2). 2022.
2. OECD. Future of Work and Skills. 2023.
3. World Economic Forum. The Future of Jobs Report 2025. 2025.
4. LinkedIn Learning Report 2024: Skills for the Future Workforce. 2024.
5. UNESCO. Digital Transformation of Education Report 2024. 2024.
6. McKinsey & Company. Technology and the Next Generation Workforce. 2024.
7. World Bank. Human Capital in the Digital Age. 2023.